

TRENDS IN THE CONTENT OF CONTEMPORARY MILITARY ART UNDER THE IMPACT OF THE INFLUENCE OF MILITARY AFFAIRS REVOLUTION ON STRUCTURES MANAGEMENT

Lt. col. drd. Gabriela STOIAN

Lt. col. drd. Vasile ENE

ABSTRACT

Adoption of Romanian Army's transformation strategy involves the adoption of the concept of transformation of NATO, which, at the proposal and under the constant Allied Transformation Committee is pursuing a re-evaluation of military bodies of all members of the Alliance, to increase the speed of reaction and structural viability in a security environment characterized by fluidity and hostility.

Transformation both in NATO military and the militaries of member countries, aims to adapt the armed forces to the new security environment and at the same time, control of possible unexpected developments in this environment.

Revolution in military affairs has seen many cycles and many steps that have depended on great scientific discoveries and their implementation in the military, the emergence of powerful means of struggle which led substantial shifts in the design and carrying war.

INTRODUCERE

Permanenta transformare militară a NATO este necesară ca răspuns direct la provocările și la amenințările tot mai complexe apărute în mediul strategic, în mod deosebit în ultimii zece ani. În mod evident, noul context geopolitic a schimbat și modificat mediul de securitate internațional, (în) securitatea regională, derularea politicilor interne și externe, dar și, după cum era de așteptat, și fețele văzute și nevăzute ale războiului.

Acest proces de transformare este susținut permanent de necesitatea crescândă ca forțele Alianței să fie multinaționale și intercategorii (Joint), dislocabile oriunde și oricând este necesar, coerente din punct de vedere al interoperabilității. Astfel, este necesar ca NATO să dispună de capacități care să-i permită să extindă numărul și felul operațiilor pentru care ar putea fi solicitată, într-o arie geografică lărgită față de granițele tradiționale.

Interesele și obiectivele de securitate ale statelor europene nu sunt generatoare de stări conflictuale, mediul de securitate fiind influențat pozitiv de procesele de integrare europeană și euroatlantică, de extinderea comunității statelor care împărtășesc și promovează valorile democrației și economiei de piață, de adâncirea colaborării regionale. Riscurile apariției unei confruntări militare tradiționale pe continentul european s-au diminuat semnificativ. Totuși persistă fenomene de instabilitate și de criză la nivel subregional și tendințe de fragmentare, marginalizare sau izolare a unor state. Țări din Europa Centrală, de Est și de Sud - Est se confruntă cu dificultăți economice, sociale și politice asociate procesului de tranziție spre societatea bazată pe principiile democrației și ale economiei de piață, care pot genera destule riscuri la adresa securității statelor din regiune.

Sub impactul revoluției științifico-tehnice și ca urmare a unor (determinări de natură multiplă (economice, politice, juridice, sociale, ecologice etc.) actualul tip de război și esența sa - confruntarea armată, treptat va dispărea din cadrul relațiilor interstatale.

Imaginea dominantă a societății industriale de peste 100 de ani se modifică datorită apariției așa-numitei societăți informaționale. Efectele acesteia asupra modului de a purta un război sunt tot mai puțin previzibile în cadrul actual de gândire militară. Dezvoltarea tehnologiei informației va schimba atât de puternic natura viitoarelor confruntări, încât va determina apariția unor doctrine și strategii noi, derivate din alte structuri militare, alte moduri de purtare a războiului. Progresele în tehnologia informațională vor determina schimbări fundamentale în modul de abordare, organizare și ducere a oricărui gen de conflict. Managementul eficient al resurselor umane, financiare, materiale, etc., necesitatea coroborării acestora într-un sistem integrat, devin în condițiile actuale deziderate majore ale cercetărilor militare în domeniu. Astfel, abordări conceptuale moderne cum ar fi revoluția în afaceri militare sau managementul integrat al structurilor militare, vor face parte din vocabularul militar contemporan dar, vor deveni și parte activă a procesului de transformare a sistemului militar românesc.

1. REVOLUȚIA ÎN AFACERILE MILITARE ȘI PROCESUL DE TRANSFORMARE

Revoluția în afacerile militare a devenit un concept cheie în gândirea strategico-militară americană începând cu anii '90. De fapt, "antecedentele" acesteia se regăsesc în revoluția tactică a sovieticilor, care încercau să definească mutațiile produse în conceptul lor de apărare, în organizarea lor militară, ca și în doctrinele lor prin apariția armelor nucleare și a rachetelor. Sovieticii puneau accentul pe dezvoltarea tehnologică, pe componentele tehnice ale luptei, pe

armament și mai puțin pe posibilitatea adaptării doctrinei de întrebuințare a tehnicii și armamentului la inovațiile tehnologice.

Conceptul american al revoluției în afacerile militare a apărut într-un context strategic conturat de o dublă revoluție – cea a informației și cea a globalizării, din necesitatea adaptării strategiei militare americane la noul mediu de securitate. De fapt, ca să putem vorbi de o revoluție, trebuie să avem o schimbare de fond în doctrină și în organizare. Tocmai de aceea, nu putem spune că avem o revoluție în afacerile militare dacă ea nu e precedată și de o transformare socială, pentru că, deși în denumire, conceptul surprinde termenul “militar”, nu este totuși un fenomen rezervat elitei militare, ci are ca bază chiar ansamblul societății în care se dezvoltă. Stricto sensu, termenul de “revoluție” se aplică schimbărilor tehnologice, descoperirile revoluționând efectiv lumea, implicit și războiul. În acest sens, Toffler spunea că o revoluție militară se produce numai atunci când se ivește o nouă civilizație, spre a o sfida pe cea existentă. Astfel, el vorbește de „subrevoluții” [¹⁹³] – adică, nu facem decât să adăugăm alte elemente, să creăm alte combinații de elemente vechi în cadrul unui scenariu existent.

O revoluție în afacerile militare are drept condiție sine qua non o schimbare instituțională profundă, ceea ce, fundamental, pragmatic, înseamnă profesionalizarea forțelor și modularitatea acestora, integrarea noilor tehnologii ale informației în sistemele de arme existente. Context în care serviciile armate sunt nevoite să se schimbe la toate nivelurile, simultan, de la tehnologie și cultură până la organizare, strategie, tactică, instrucție, doctrină, logistică.

Această realitate l-a determinat pe generalul John Shalikashvili să publice, în 1996, un document intitulat Joint Vizion (JV 2010), prin care subliniază că, în revoluționarea modalităților de ducere a războiului, contează tehnologia, dar și calitatea comandamentului, a personalului, a structurilor organizaționale și a conceptelor operaționale. Marile tendințe ale evoluției tehnologice, după opinia fostului șef al Statului Major Întrunit al Forțelor Armate Americane sunt următoarele: precizia lovirii la distanță cu toată gama de vectori; un evantai larg de efecte, de la neutralizarea la distrugerea țintelor protejate; tehnologii care să asigure invizibilitatea și o bună mascare a forțelor proprii; sisteme de informații și de integrare a sistemelor.

Generalul american arată că JV2010 se sprijină pe patru noi concepte operaționale: manevra dominantă, angajarea de precizie, protecția integrală și logistica în rețea. Fiecare dintre ele traduce în teorie o realitate guvernată de impactul tehnologic, de revoluționarea armamentelor și sistemelor de informații și de comunicații și deschide noi direcții de transpunere în practica beligeranței, în strategia operațională.

Manevra dominantă vizează modalitatea de a identifica, alege și categorisi obiectivele, de a stabili centrele gravitaționale ale dispozitivului inamic și de a lovi foarte precis, de câte ori este nevoie, combinarea acțiunilor informaționale (de război informațional) cu cele spațiale, aeriene, navale și terestre, transportul rapid al forțelor și mai ales al mijloacelor necesare, alegerea tipului de acțiuni care se

[¹⁹³] Cf. Alvin și Heidi Toffler, *Război și antirăzboi*, Editura Antet, București, 2000, p.35

pretează cel mai bine lovirii simultane a punctelor sensibile ale inamicului și obținerii succesului planificat.[¹⁹⁴]

Astfel, prin promovarea unor idei cheie reieșite din practică, a fost deschis un nou orizont atât teoriei cât și practicii militare, fiind continuate și transformate în capacități de acțiune și de reacție pentru forțele interarme. În acest sens, au fost corelate politicile cu strategiile mijloacelor și forțelor în raport de performanțele științifice și tehnice la care s-a ajuns și de calitatea sistemelor de comunicații.

În opinia unor teoreticieni militari, o revoluție în afaceri militare poate fi definită ca fiind „impactul unei sau unor anumite tehnologii revoluționare și al unor doctrine adecvate care să pună în valoare la parametrii optimi aceste tehnologii asupra spațiului de luptă și asupra fizionomiei războiului în ansamblul său, atunci când aceste noi descoperiri științifice sunt utilizate în război.”[¹⁹⁵]

Revoluția provocată de computer, stimulată de mondializarea accentuată a comunicației și favorizată de micșorarea, în proporție geometrică, a ecartului dintre faza de descoperire (prin cercetare științifică) și cea de aplicare, a realizat un salt impresionant în acest domeniu.

Urmând acest raționament, este de așteptat ca RAM să aducă mutații substanțiale îndeosebi în strategia forțelor, în cea a mijloacelor și evident în strategia operațională. Într-o primă etapă deciziile vor fi luate în ore, minute și chiar în secunde, centrele vitale inamice vor fi lovite prompt, instantaneu, prin surprindere, de la mare distanță, manevra dominantă va conecta într-un spațiu fluid, un sistem integral (un sistem de sisteme) de cercetare-informare-lovire care-l va pune pe adversar în imposibilitatea de a reacționa eficient. Acesta este efectul tehnologic în spațiul strategic imediat al RAM căruia, pe plan acțional, îi corespunde războiul disproporționat, de regulă noncontract.[¹⁹⁶]

2. TRANSFORMAREA MILITARĂ, CERINȚĂ A STRATEGIEI NAȚIONALE DE APĂRARE

În conformitate cu cerințele Strategiei naționale de apărare a României obiectivul principal al transformării militare este realizarea de capabilități cu un grad ridicat de sustenabilitate și interoperabilitate, flexibile, mobile, ușor de desfășurat în teatrele de operații, în măsură să participe la întreaga gamă de operații și misiuni ale NATO, la operațiile UE și ale altor organizații internaționale, precum și la măsuri de tip "coalitție".[¹⁹⁷]

Plecând de la aplicarea lecțiilor învățate referitoare la revoluția în afacerile militare, ca principale direcții de acțiune în domeniul transformării militare au fost identificate o serie de aspecte și domenii în care acestea trebuie să se regăsească. Astfel, putem aprecia că o direcție firească de acțiune este finalizarea revizuirii structurii de forțe și a procesului de operaționalizare a structurilor armatei

[¹⁹⁴] Cf. Mureșan, M., Stăncilă, L., Enache, D., *Tendințe în evoluția teoriei și practicii războiului*, Editura Universității de Apărare, București, 2006, p.30

[¹⁹⁵] Cf. Frunzeti, T., *Soluționarea crizelor internaționale*, Editura Institutul European, Iași, 2006, p.90.

[¹⁹⁶] Cf. Mureșan, M., Stăncilă, L., Enache, D., *Op. Cit.*, p.36

[¹⁹⁷] Cf. Strategiei naționale de apărare a țării publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I nr. 799 din 28/11/2008

României, pentru a realiza în condiții optime respectarea angajamentelor în domeniul capabilităților, asumate față de NATO și Uniunea Europeană.

Cerințele de interoperabilitate cu partenerii din Alianță reprezintă în egală măsură, obiective obligatorii în condițiile proiectării structurilor de forțe care luptă în teatrele de operații.

De asemenea, creșterea calității vieții personalului militar și civil și a nivelului de pregătire a acestuia reprezintă un alt deziderat al transformării. Efectele implementării noului model de management al resurselor umane sunt așteptate ca o continuare a procesului de modelare a învățământului militar după standarde NATO.

Necesitatea eficientizării sistemului de planificare multianuală a resurselor, precum și optimizarea sistemului de achiziții în domeniul militar în vederea înzestrării forțelor armate cu echipamente moderne și performante sunt, în opinia noastră, obiective prioritare în condițiile aplicării unor bugete austere generate de criza economică mondială. Apreciem că deciziile factorilor politici de a finaliza acest proces, trebuiesc susținute constant și coerent cu eforturi de înzestrare, echipare și pregătire a forțelor, eforturi care, desigur, impun costuri deloc neglijabile, dar care, cu certitudine, își vor dovedi eficacitatea pe termen mediu și lung.

Dezvoltarea elementelor de infrastructura care să asigure capacități de dislocare, staționare și antrenament pentru forțele naționale și cele aliate, conform conceptului de Sprijin al națiunii gazdă (HNS) devine o realitate cu titlu de permanență datorită atât acordurilor încheiate cu aliații, cât și desfășurării până în prezent a unor multitudini de activități comune de pregătire.

În atenția conducerii Armatei trebuie să stea în această perioadă crearea unor structuri de comanda și control flexibile, în măsură de a răspunde cerințelor impuse de transformare dar și celor generate de conducerea forțelor în teatrele de operații, sau în lupta împotriva terorismului.

Cu certitudine, că într-o lume dominată de informații dezvoltarea sistemului de informații pentru apărare devine o condiție esențială pentru succesul transformării militare. Acest sistem este obligatoriu a fi unul integrat, în scopul optimizării fluxului informațional, al managementului informațiilor și al eficienței exploatarei acestora.

Valorificarea superioară a tehnologiilor specifice și dezvoltarea pe baza standardelor NATO și ale Uniunii Europene a rețelelor de comunicații și informatice ale tuturor structurilor implicate în sistemul național de apărare și interconectarea acestora cu Sistemul general de comunicații NATO (NGCS) reprezintă nu numai o necesitate pentru asigurarea interoperativității, dar și o provocare ținând cont de complexitatea domeniilor și costurile implicite.^[198]

O direcție importantă a transformării este punerea accentului pe capacitatea de a desfășura Operații în Retea. Principalele acțiuni în teatre vor fi, în condițiile Războiului bazat pe Rețea, întrunite, combinate și specializate. Războiul

[198] Cf. Strategiei naționale de apărare a țării publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 799 din 28/11/2008

bazat pe Rețea nu înseamnă un plus de informație ci organizarea foarte strictă a fluxului informațional și protecția informației.

Concret, Revoluția în afaceri militare actuală a deschis drumul pentru abordarea conceptului Războiului bazat pe rețea. Respectând logica algoritmului de lucru, Războiul bazat pe rețea determină la rândul lui apariția conceptului asociat, Operații bazate pe efecte deoarece, acestea din urmă se focalizează în primul rând pe pregătirea informativă a spațiului de luptă – I.P.B. (Intelligence Preparation of the Battlespace) [199]. I.P.B., ca element intrinsec al rețelei, pune la dispoziția factorilor militari decidenți toate informațiile obținute de la multitudinea de senzori aflați în zona de interes, concomitent cu corelarea și diseminarea acestora. În opinia noastră, Operațiile bazate pe Efecte sunt într-o strânsă relație de cauzalitate cu RBR datorită faptului că folosesc aceleași platforme de luptă, sunt dependente de informație și circuitul acesteia, utilizează forțe și mijloace letale cât și neletale, dar mai presus de toate, urmăresc același scop: monitorizarea, lovirea și înfrângerea inamicului.

Transformările derulate la nivel intern sunt în strânsă legătură cu dezvoltările mediului de securitate și statutul țării noastre de membru NATO și UE, acestea determinând în mod implicit adaptarea structurală și conceptuală a instituției militare.

Forțele vor fi pregătite diferențiat și diversificat, pentru misiuni clasice și neconvenționale, orientate spre obiective, în rândul cărora misiunile antiteroriste, respectiv cele de contraproliferare, contrainsurgență și reconstrucție postconflict vor avea o pondere însemnată. De asemenea, va fi acordată o atenție deosebită cooperării cu organizațiile neguvernamentale, entități care joacă un rol tot mai important în actualele operații de stabilizare și reconstrucție. De asemenea, vor fi menținute și dezvoltate capacități adecvate de intervenție umanitară, în sprijinul autorităților publice, în cazul unor urgențe civile.

Pentru Armata României, implementarea conceptului noii revoluții în afaceri militare are o mare importanță. Armata noastră este în curs de a-și adapta și chiar remodela strategia pe coordonate euro-atlantice și, în acest cadru, de a-și redefini și reactualiza conceptele sale strategice, însușindu-și-le, totodată pe cele noi. [200]

Cartea de vizită a unei revoluții în afacerile militare se prezintă sub forma unei triade: tehnologie – doctrină – organizare, sinergia acestora definind o nouă manieră în ducerea unui război și oferindu-i inițiatorului un avantaj considerabil asupra potențialilor săi inamici. Din punctul de vedere al doctrinei, accentul se pune pe interoperabilitatea interarme și multinațională, în timp ce, la nivel organizațional, cuvintele cheie sunt desfășurare de forțe, mobilitate, modularitate, descentralizare. Armatele trebuie să fie alcătuite din unități mai mici care se pot deplasa într-un timp relativ scurt, având la dispoziție un material de înaltă tehnologie, care să le permită să cunoască și să controleze spațiul de luptă.

[199] Cf. Cristea Dumitru, Ion Roceanu, *Războiul Bazat pe Rețea Provocarea Erei Informaționale în spațiul de luptă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2005, p.111.

[200] Cf. Mureșan, M., Stăncilă, L., Enache, D., *Op. cit.*, p.37

Conceptul de afaceri militare vizează punerea de acord a doctrinei militare cu revoluția tehnico-științifică. Dar, în egală măsură, orice nouă descoperire științifică cu aplicabilitate în domeniul militar, are absolută nevoie pentru a se dezvolta, de un management performant, proactiv și dinamic al resurselor. În opinia noastră, managementul integrat al structurilor militare, trebuie să răspundă cerințelor desprinse din noua Revoluție în Afaceri Militare astfel încât, căutând soluțiile cele mai eficiente, adoptând cele mai fezabile proiecte, să demonstreze cu claritate legătura indisolubilă dintre cele două concepte. Ca membrii NATO și UE, plus provocările războiului asimetric, suntem obligați să ne adaptăm doctrina, managementul resurselor, structurile militare, la rezultatele și produsele Revoluției în Afacerile Militare.

3. MANAGEMENTUL INTEGRAT AL STRUCTURILOR MILITARE ÎN CONTEXTUL TRANSFORMĂRII MILITARE

Un sistem de management integrat este un model de management global care permite articularea ansamblului de activități ale unui organism într-un tot coerent. Este vorba de a integra în aceeași organizare a proceselor, exigențe interne și externe multiple: calitate, securitate, mediu înconjurător, exigențe legale și reglementare și alte rezultate ale sistemelor de referință propriei activități.

Concept strategic înscris în Strategia militară, document fundamental care orientează activitatea armatei României pe termen mediu și lung, restructurarea și modernizarea constau, în primul rând, în realizarea unor structuri adecvate, mai reduse ca dimensiuni, mai compacte, suplimentare și flexibile, capabile să fie dislocate rapid și apte să dispună de resurse corespunzătoare pentru susținerea efortului militar și, în al doilea rând, în creșterea calității înzestrării atât prin modernizarea unei părți din echipamentul existent, cât și prin achiziții de echipamente noi.

La nivelul structurii de forțe, scopul fundamental al transformării armatei îl constituie realizarea capabilităților prin care România va răspunde provocărilor actuale și viitoare din mediul de securitate. Acestea vor asigura îndeplinirea cerințelor specifice prevăzute în Constituție, a angajamentelor asumate de România față de NATO, Uniunea Europeană, precum și în cadrul inițiativelor regionale și coalițiilor.

În acest sens, forțele ce vor fi angajate în conflictele militare viitoare trebuie să răspundă unor cerințe de natură organizatorică (structură întrunită și modulară; sprijin informațional permanent; suport logistic întrunit; integrarea elementelor de asigurare de luptă; includerea elementelor de luptă specializate (CIMIC, PSYOPS etc.); baze de dispunere, instruire îmbarcare/debarcare proprii sau pregătite special; mijloace de transport și aprovizionare la mare distanță special destinate; crearea unei rezerve de forțe active), cât și de natură funcțională (element de conducere cu competențe sporite); informații primite direct de la națiunile participante; relații directe între elementele de dispozitiv ale grupărilor de forțe; mobilitate și capacitate de interschimbare rapidă a rolului diferitelor componente (elemente de dispozitiv); fluidizarea comunicării între propriile puncte de comandă și punctul de

comandă central, precum și cu elementele (autoritățile) locale cu care se cooperează; asigurarea unui potențial de lovire/acțiune (luptă) sporit.

În stabilirea structurii de forțe, la nivelul factorilor de decizie politică, se are în vedere o serie de elemente, care, în principiu, sunt reprezentate de: evoluția mediului de securitate și caracteristicile acestuia; natura unui posibil război pentru statul respectiv (grupul de state, alianță, coaliție etc.); poziția statului, a alianțelor și coalițiilor probabile, alte conjuncturi; legislația; resursele, inclusiv cele bugetare; nivelul forțelor și mijloacelor. Pe lângă capacitățile financiare, economice, culturale, demografice și tehnologice, trebuie să se țină seama și de reglementările internaționale, de legile războiului, de nivelul celorlalte forțe, de vulnerabilități, riscuri, amenințări etc.

Politica Alianței, încurajează autoritățile naționale și NATO să dezvolte, să accepte și să implementeze concepte, doctrine, proceduri și modele care le vor permite să realizeze și să mențină interoperabilitatea. Aceasta presupune ca să fie stabilite nivelurile necesare ale compatibilității, interschimbabilității, în domeniile procedurilor operaționale, materialului, tehnic și administrativ. Structurile trebuie organizate, încadrate, echipate și instruite pentru a fi corespunzătoare la toate nivelurile operațiilor militare, desfășurabile, agile, versatile, letale, capabile de supraviețuire și sustenabile în spectrul complet al operațiilor militare. De asemenea, structurile organizatorice trebuie să fie interoperabile, modulare, accesibile, redimensionabile și flexibile pentru operații în toate mediile, prompte și susținute. Forța viitorului este caracterizată de un sistem de comandă de luptă interconectat în rețea și interarme întrunit, interdepartamental și multinațional care include o arhitectură de comandă, control, comunicații, computere, informații, supraveghere și cercetare (C4ISR).

Structurile de forțe viitoare sprijină manevra dominantă decisivă, în orice condiții de vreme și de teren ca grupuri interarme pe jos sau pe vehicule păstrând integritatea unității. Structurile militare viitoare trebuie să asigure cea mai bună combinație a tehnologiilor de observare, protecție balistică, analiză și selectare a țintelor la distanță mare, de lovire și ucidere cu primul glonț, precum și să fie capabile de a distruge structurile adversare la distanțe mai mari cu calibre mai mici, precizie mai mare și efecte mai devastatoare.

4. REVOLUȚIA ÎN AFACERI MILITARE ȘI EVOLUȚIA ARTEI MILITARE CONTEMPORANE

Revoluția în afacerile militare a cunoscut multe cicluri și multe etape, care au depins de marile descoperiri științifice și de implementarea lor în domeniul militar, de apariția mijloacelor de luptă performante determinând mutații substanțiale în conceperea și ducerea războaielor și, pe cale de consecință, și-a adus un aport substanțial în evoluția artei militare.

Recentele descoperiri în domeniul armamentelor, culegerea informațiilor prin satelit, dirijarea prin infraroșu, prin laser, microunde și GPS, crearea și folosirea armamentului de înaltă precizie, a sistemelor integrate de arme, au reușit

să creeze o nouă imagine a fizionomiei teatrului de război și se poate preconiza că, pe viitor, acest impact tehnologic va fi instantaneu.

Dintotdeauna arta militară și, binențeles, fizionomia războiului au fost determinate de forțele și mijloacele implicate în conflict, de numărul acestora, de pregătirea, dotarea, echiparea și nu în ultimul rând de moralul beligeranților. De altfel, teoreticianul german Clausewitz tratează acest subiect apreciind că mijloacele folosite în război, considerate la modul cel mai general, sunt două: forțele armate și luptele.[201] Tactica folosește forțele armate ca mijloc pentru atingerea scopului propus (victoria în luptă, bătălie), iar strategia folosește luptele ca mijloc pentru înfrângerea totală a inamicului și crearea condițiilor unei păci favorabile învingătorului.

La baza aplicării strategiei de generare a constituirii și pregătirii forțelor și mijloacelor a stat dintotdeauna, decizia politică. De fapt, în actul decizional, conducerea politică trebuie să abordeze subiecte complexe, care țin de realitatea concretă, de determinările și restricționările războiului, de știința și arta organizării, planificării și ducerii acestuia.

În opinia noastră, decidentul politic trebuie să stabilească evoluția mediului de securitate și caracteristicile acestuia dar, în egală măsură trebuie să țină cont de legitățile specifice realizării structurilor de forțe cum ar fi: concordanța dintre natura amenințării și fizionomia riposteii; concordanța dintre scop, forțe, mijloace și obiective; raportul de forțe; simplitatea acțională.

Evoluția artei militare contemporane presupune ca operațiile militare moderne să implice forțe capabile de a se organiza și reorganiza rapid și eficient în vederea desfășurării de misiuni variate pe o arie cât mai extinsă. Proiecția forței în scopul promovării intereselor actorilor din mediul de securitate contemporan impune creșterea mobilității trupelor în toate mediile de acțiune. În același timp, cerințele spațiului de luptă al viitorului solicită din partea personalului combatant calități deosebite (abilități individuale, fizice și psihice, discernământ, viteza de reacție, responsabilitate etc.) care să permită acestora ducerea acțiunilor de luptă într-un mediu ostil. La rândul lor, cerințele operaționale ale luptătorului modern solicită o pregătire generală și de specialitate exemplară, să dovedească capacități sporite pentru înțelegerea fenomenelor cu care se poate confrunta pe timpul executării misiunilor, să-și asume responsabilități importante în situații neprevăzute, să fie în măsură să facă față presiunilor și agresiunilor de ordin psihologic.

Considerăm că, profesionalizarea tot mai accentuată a unităților și subunităților luptătoare, reprezintă un răspuns direct la cerințele de eficiență impuse de noile concepte operaționale, dar se datorează în egală măsură și necesității întrebunțării la parametrii optimi a tehnicii și echipamentelor sofisticate. Profesionalizarea determină schimbări profunde în nivelul de instruire al trupelor, dar și schimbări de ordin conceptual, științific și tehnologic al acestui proces.

[201] Cf General-maior (r) Corneliu Soare, *Recitindu-l pe Clausewitz*, Editura Militară, București, 1993, p.53

Cerințele proiectării unei structuri de forțe capabilă să răspundă provocărilor generate de evoluția artei militare contemporane sunt, în opinia noastră următoarele:

- crearea unei forțe robuste, modernă, interoperabilă, dislocabilă oriunde și oricând situația o impune, capabilă și credibilă să acționeze chiar și în absența sprijinului națiunii gazdă;

- asigurarea suportului logistic necesar contingentului care acționează în teatrele de operații pe nivelurile cerute de forța lângă care va lupta și în concordanță cu acordurile încheiate, fiind în măsură să acționeze modular, independent, credibil, ca forță descurajatoare în fața forțelor oponente;

- dimensionarea și dotarea structurii în vederea asigurării cu date și informații despre adversar în timp real și cu maximă precizie;

- sporirea capacităților de protecție și auto-protecție împotriva tuturor tipurilor de arme (inclusiv cele nucleare, biologice, chimice și radiologice);

- asigurarea unei structuri de comandă-control eficientă și dinamică;

- stabilirea componentelor forței în concordanță cu cerințele scenariilor de planificare și a nivelului de așteptare pentru dispunerea acestora, precum și conforme cu evaluarea gradului de risc, sarcinilor militare și capacităților necesare de a răspunde amenințărilor previzionate.

În viitor superioritatea unui plan față de altul va fi evidențiată prin posibilitatea întrebuițării forțelor și mijloacelor avute la dispoziție, într-o manieră temporară și spațială inedită la care adversarul nu se așteaptă (creerea efectului de surprindere) și căruia nu-i poate determina în timp util consecințele asupra propriului dispozitiv strategic.

Armatele moderne sunt obligate să-și adapteze structurile la noul spațiu de confruntare, în care nu mai regăsim ca obligatoriu războiul între state, ci războiul statelor, alianțelor de state, organizațiilor și organismelor internaționale împotriva terorismului și pentru descurajarea conflictelor.

CONCLUZII

Transformările derulate la nivel intern sunt în strânsă legătură cu dezvoltările mediului de securitate și statutul țării noastre de membru NATO și UE, acestea determinând în mod implicit adaptarea structurală și conceptuală a instituției militare, precum și manifestarea unor tendințe certe de evoluție a artei militare.

Pentru consolidarea rolului României în NATO și UE și dezvoltarea unui profil strategic adecvat în cadrul acestor organizații, de contributor la securitatea regională și globală, Ministerul Apărării Naționale continuă reforma organismului militar, pentru dezvoltarea unei capacități de apărare credibile, moderne și eficiente. De asemenea, este importantă perfecționarea mecanismelor de consolidare a controlului civil și democratic asupra armatei, în conformitate cu principiile și valorile democrației constituționale.

Statutul României de membru NATO implică armonizarea politicii naționale de apărare cu evoluțiile din cadrul NATO, iar o participare de substanță

la dezvoltările conceptuale de la nivelul Alianței va consolida profilul țării noastre în formatul organizației. Un rol activ al României în cadrul NATO reprezintă o condiție esențială pentru promovarea intereselor naționale la nivel inter-aliat și integrarea preocupărilor de securitate ale României în procesul decizional al Alianței Nord - Atlantice. Consecvenți acestor principii, sistemul militar românesc este obligat să se înscrie în arcul de cerc trasat de noua revoluție în afaceri militare prin aplicarea permanentă a cerințelor și exigențelor managementului integrat al structurilor militare.

Politica de apărare a României, având ca bază obiectivul strategic de integrare deplină în organizațiile de securitate europene și euro-atlantice, se realizează prin întărirea relațiilor cu țările occidentale și consolidarea cooperării bilaterale și multilaterale cu țările din aria sa geografică, dar și prin alinierea la standardele impuse de noile tehnologii și doctrine uzitate de statele membre NATO.

Revoluția în afaceri militare a generat apariția și folosirea unor noi alte concepte cum ar fi Războiul bazat pe Rețea (Network Centric Warfare) sau Operațiile bazate pe Efecte (Effects Based Approach Operation), concepte care determină noi abordări nu numai din punct de vedere doctrinar dar mai ales, din perspectiva folosirii cu maximă eficiență a resurselor și structurilor aflate la dispoziție.

Cultura unui management eficient al resurselor și structurilor într-un sistem integrat trebuie să răspundă cu promptitudine cerințelor impuse de produsele teoretice și practice ale noii Revoluții în Afaceri Militare.

Considerăm că cercetarea științifică în domeniile artei militare, a securității naționale, politicii de apărare dar și în domeniul managementului structurilor militare, are ca scop elaborarea de analize, studii, programe, expertize, documentare și scenarii necesare fundamentării deciziilor politico-militare, dezvoltarea unei culturi de securitate și apărare, realizarea schimbului de idei în cadrul comunității științifice naționale și internaționale în beneficiul integrării în structurile de securitate euro-atlantice. Revoluția în Afaceri Militare are în prezent, ca element caracteristic principal aplicarea noilor tehnologii ale informațiilor [²⁰²], dar acesta trebuie susținut de construcția unui management eficient și integrat al structurilor militare, având ca scop declarat optimizarea relațională a elementelor componente ale celor două concepte.

[²⁰²] Cf. Frunzeti, T., Soluționarea crizelor internaționale, Editura Institutul European, Iași, 2006, p.90.

BIBLIOGRAFIE

- *** *Strategia de Securitate Națională*, București, 2006;
- *** *Strategia militară a României*, proiect, 2006;
- *** *Strategia națională de apărare a țării* publicată în Monitorul oficial, Partea I nr. 799 din 28.11.2008;
- *** *Carta Albă a Securității și Apărării Naționale*, București, 2004;
- *** *Strategia de transformare a Armatei României*, București, 2005;
- *** *Legea nr. 42 din 15 martie 2004* privind participarea forțelor armate la misiuni în afara statului român;
- *** *Legea nr. 473 din 2004* privind planificarea apărării;
- *** *Doctrina Armatei României*, București, 2007;
- *** *Tratat de știință militară*, București, 2001.

*

* *

- Bădălan E., Arsenie V. - *Strategia militară contemporană*, Editura CTEA, București, 2006;
- Crăciun I. - *Prevenirea conflictelor și managementul crizelor*, Editura Universității Naționale de Apărare, „Carol I”, 2006;
- Cristea D., Roceanu I. - *Războiul Bazat pe Rețea Provocarea Erei Informaționale în spațiul de luptă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2005;
- Frunzeti, T. - *Soluționarea crizelor internaționale*, Editura Institutul European, Iași, 2006;
- Grecu, I., Stăncilă L. - *Lupta armată modernă*, Editura A.I.S.M., București, 2002;
- Manta Dănuț - *NATO în operații postconflict de stabilizare și reconstrucție*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2007;
- Mureșan Mircea, Văduva Ghe. - *Războiul viitorului, viitorul războiului*, București, Ed. U. N. Ap, 2004;
- Mureșan M., Stăncilă L., Enache Doru - *Aspecte ale conflictelor militare ale viitorului*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2006;
- Mureșan M., Stăncilă L., Enache Doru - *Tendențe în evoluția teoriei și practicii războiului*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2005;
- Mureșan M., Țenu C., Stăncilă L. - *Operațiile întrunite în războiul viitorului*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2005;
- Orheanu M., Stăncilă Lucian - *Elemente de artă militară*, Editura DHB, București, 2003;
- Soare Corneliu - *Recitindu-l pe Clausewitz*, Editura Militară, București, 1993;
- Stăncilă Lucian - *Confruntări armate moderne (tendențe și perspective)*, Editura A.I.S.M., București, 2002;
- Țenu Costică, Stăncilă Lucian - *Forme specifice conflictelor militare moderne*, Editura U. N. Ap., București, 2005;

*

* *

- Alvin și Heidi Toffler - *Război și antirăzboi*, Editura Antet, 2000;
- Alvin Toffler - *Șocul viitorului*, Trad. de Leonin Moga și Gabriela Mantu, Editura Politică, București, 1973;
- Gr. Henault - *The CMC Agenda and the Challenges Faced by NATO and its Allies*, octobrie 2007;
- Philippe Braillard Et Geanluca Maspoli - *La revolution dans les affaires militaires, paradigms strategiques, limite set illusions*, <http://www.diplomate.gouv.fr>;
- Alain Jose - *Revolution dans les Affaires Militaires*, <http://www.ehess.fr>;
- Clausewitz Carl von - *Despre război*, Editura Militară, București, 1982.